

Forskrift om endringer i studiekvalitetsforskriften – merknader

Merknad til § 1-3 NOKUTs tilsynsvirksomhet

Bestemmelsen er en videreføring av § 1-3 om NOKUTs tilsynsvirksomhet med noen språklige justeringer.

Bestemmelsen presiserer gjeldende rett om hvilke områder og innenfor hvilke rammer NOKUT skal utføre forvaltningsoppgaver, herunder tilsynsoppgaver. Etter bestemmelsen begrenses NOKUTs forvaltningsoppgaver av det som fremgår av lov og forskrift. Dette betyr at departementet kan pålegge NOKUT andre forvaltningsoppgaver enn de som eksplisitt fremgår av lov og forskrift, med de begrensninger som følger av at NOKUT er faglig uavhengig av departementet.

Det fremgår videre av bestemmelsen at NOKUTs tilsynsvirksomhet både omfatter kontrollarbeid og bistand til institusjonene i deres kvalitetsutviklingsarbeid. I dette ligger at NOKUT gjennom tilsynsarbeidsarbeid og de funn som her gjøres, skal bistå institusjonene med å videreutvikle og forbedre kvaliteten. Det vil gjelde overfor den institusjonen NOKUT fører tilsyn med, men også overfor sektoren som helhet. Videre ligger det i bestemmelsen at NOKUT som tilsynsorgan kan drive mer rendyrket utviklingsarbeid som ikke direkte er knyttet til kontrollvirksomheten, se nærmere merknader til § 1-5. Det er opp til NOKUT innenfor rammer fastsatt i lov og forskrift å avgjøre på hvilken måte og med hvilke tiltak utviklingsarbeid knyttet til tilsynsvirksomheten skal legges opp. Videre fremkommer det nå eksplisitt av ordlyden at NOKUT som tilsynsorgan står fritt til å avgjøre når det skal iverksette tilsyn.

Når det gjelder NOKUTs tilsynsfunksjon, er den begrenset til å omfatte tilsyn med at institusjonene etterlever fastsatte krav i lov og forskrift. I dette ligger det at NOKUT ikke skal føre tilsyn med individuelle krav den enkelte student eller andre måtte ha til kvalitet i utdanningen eller institusjonenes myndighetsutøvelse. Dette innebærer blant annet at enkeltindivider ikke kan kreve av NOKUT å få behandlet klagesaker knyttet til krav de mener å ha etter lov, forskrift eller avtaler vedrørende kvalitet i utdanningen til. NOKUT må selv vurdere om det, eksempelvis ved henvendelser fra studenter eller andre om sviktende kvalitet eller andre mangler relatert til akkreditering eller godkjenning, er grunnlag eller behov for oppfølging overfor den aktuelle institusjon. Klagesaker vedrørende utdanning følger for øvrig de alminnelige klagereglene slik de følger av universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven.

Merknader til § 1-7 Oppnevning av sakkyndige

Første og annet ledd: Disse bestemmelsene er en videreføring av § 1-7 med noen språklige justeringer. Det følger av første ledd for hvilke type evalueringer NOKUT har plikt til å oppnevne sakkyndige komiteer. NOKUT skal oppnevne sakkyndige for å gjennomføre evalueringer ved tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid, ved akkreditering av studietilbud og institusjoner innenfor høyere utdanning. Videre skal NOKUT oppnevne sakkyndige ved godkjenning av fagskoleutdanning eller tilbydere av fagskoleutdanning og ved revidering, dersom det skal gjøres faglige vurderinger. Siden utdanningstilbudene vil ha svært ulik karakter, vil det variere hva som er relevant kompetanse. Bestemmelsen setter derfor heller ingen generelle eller overordnede krav til de sakkyndiges kompetanse. For å sikre legitimitet i vurderingen, bør oppnevning av sakkyndige skje etter dialog med berørte parter og fagmiljøet. Ved fastsettelse av kriteriene vil sektoren bli hørt på vanlig måte da disse

skal fastsettes i forskrift. Det er således opp til NOKUT å vurdere hva slags kompetanse de sakkyndige skal ha i de ulike evalueringene.

I situasjoner der det ikke er nødvendig å foreta faglige evalueringer, kan NOKUT selv ta stilling til om krav til kvalitetsarbeid, studietilbud eller institusjoner er oppfylt. Dette vil gjelde grunnleggende forutsetninger som for eksempel krav til styreordning, reglement og klagenemnd og entydige, kvantitative krav som for eksempel opptak av stipendiater og produksjon av doktorander.

NOKUT fastsetter bestemmelser om saksbehandlingen og mandat for de sakkyndige komiteenes arbeid, og skal sikre at prinsippet om likebehandling blir ivaretatt. Videre skal NOKUT sørge for nødvendig veiledning av sakkyndige komiteer, og at krav som gir rom for ulike tolkninger presiseres.

Merknader til § 2-1 Krav til systematisk kvalitetsarbeid

Bestemmelsen er en justert videreføring av opphevet forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter universitets- og høyskoleloven § 2-1 om krav til kvalitetssikringssystem.

Første ledd: Institusjonene har ansvaret for kvaliteten i egne studietilbud og dette ansvaret skal ivaretas gjennom et systematisk kvalitetsarbeid. Institusjonene bestemmer innretningen på eget kvalitetssikringssystem og er ansvarlig for kvalitetsarbeidet. Institusjonens interne system for kvalitetssikring skal omfatte alle forhold som har betydning for utdanningskvalitet, herunder alle deler av studietilbudene, også praksisstudier. Videre skal systemet blant annet omfatte relevans for arbeids- og samfunnsnivå, og studentenes læringsprosess og læringsutbytte. Funn som avdekkes gjennom institusjonens kvalitetssikringssystem, skal følges opp gjennom tiltak som bidrar til videreutvikling av kvaliteten på studietilbudene. Kvalitetsarbeid forstås i denne forskrift som institusjonens systematiske arbeid for å sikre og utvikle kvaliteten i egne studietilbud gjennom et system for kvalitetssikring. Dette innebærer at NOKUT fortsatt vil føre tilsyn med om det systematiske kvalitetsarbeidet er forankret i et velfungerende system. Om nødvendig kan NOKUT fokusere på hvorvidt institusjonen har et velfungerende internt system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten, jf. lov om universiteter og høyskoler § 1-6.

Annet ledd: Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av alle studietilbud. Kravet gjelder dermed programstudier (gradsgivende studier), årsheter, videreutdanninger og emner som ikke inngår i programstudier. Hvor ofte slike evalueringer bør gjennomføres, er avhengig av hva som kreves for å vedlikeholde og utvikle kvaliteten i studietilbudet. Institusjonene skal på en egnet måte involvere studenter, representanter fra det profesjons- eller samfunnsområdet studietilbudet inngår i og eksterne faglige representanter i disse periodiske evalueringene. Dette betyr imidlertid ikke at det er et krav om at disse skal bidra i alle vurderinger av alle emner som inngår i et studietilbud. Evalueringresultatene skal være offentlige. Resultatene fra periodisk evaluering skal gjøres tilgjengelige så fremt ikke bestemmelser om taushetsplikt er til hinder for det.

Tredje ledd: NOKUT skal i samråd med sektoren fastsette utfyllende kriterier for institusjonenes kvalitetsarbeid. Kriteriene skal baseres på Standards and guidelines for quality assurance in the European higher education area (ESG), så langt disse lar seg operasjonalisere. (Oversatt til norsk i dokumentet "standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning"). Det er viktig at kravene er basert på hensiktsmessige, transparente, klare og forutsigbare kriterier og at kvalitetsarbeidet bygger på resultatene fra kvalitetssikringssystemet.

Merknad til § 2-2 Periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid

Bestemmelsene er en justert videreføring av opphevet forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter universitets- og høyskoleloven § 2-2.

Første ledd: NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes interne system for kvalitetssikring og det systematiske kvalitetsarbeid for å sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. NOKUT skal gi råd om videreutvikling. Det er viktig at NOKUTs kommentarer etter gjennomført tilsyn er tydelige, slik at institusjonene kan bruke disse kommentarene i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten i utdanningsvirksomheten. Dersom NOKUT finner vesentlige mangler ved kvalitetsarbeidet eller kvaliteten, skal NOKUT gi institusjonen en frist på inntil ett år for å rette opp forholdene. Hvor lang frist det er behov for, er avhengig av manglenes omfang og kompleksitet.

Annet ledd: Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hver gang NOKUT fører tilsyn med kvalitetsarbeidet ved en institusjon. NOKUT vurderer om det er behov for å føre tilsyn oftere enn dette. Et tilsyn så sjelden som hvert åttende år, skal være forbeholdt institusjoner som tidligere har vist at de har et solid kvalitetsarbeid. For å kunne vurdere om det er behov for å føre tilsyn før åtteårsperioden er utløpt, skal NOKUT gjennomgå tilgjengelig informasjon om institusjonenes kvalitetsarbeid. Dersom denne informasjonen er mangelfull, kan NOKUT kontakte institusjonen for å få bedre grunnlag for å vurdere om det er behov for å iverksette tilsyn.

Fjerde ledd: NOKUT skal fastsette forskrift med utfyllende bestemmelser om tilsyn med institusjonenes kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid. Bestemmelsene skal være i tråd med kravene i ESG, så langt disse lar seg operasjonalisere. Det er viktig at det er transparent og forutsigbart hvordan NOKUT forstår og praktiserer kravet om at institusjonene skal ha et tilfredsstillende system for kvalitetssikring og hvilke kriterier tilsynet med institusjonenes kvalitetsarbeid er basert på. NOKUT skal bruke internasjonalt anerkjente metoder for å gjennomføre tilsynet.

Merknad til § 3-1 Akkreditering av studietilbud

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av tidligere forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning etter universitets- og høyskoleloven § 3-1.

Første ledd: Krav og forventninger til høyere utdanning blir stadig høyere. Det er naturlig at minimumskravene for akkreditering av studietilbud øker parallelt med krav og forventninger. Alle akkrediterte institusjoner skal legge krav i kapittel 3 i studiekvalitetsforskriften til grunn når institusjonen etablerer nye studietilbud etter faglige fullmakter. Formålet er å styrke institusjonenes arbeid med kvalitet i utdanningsvirksomheten. Presiseringen vil bidra til å sikre at det legges de samme kvalitetskrav til grunn for etablering av alle studietilbud. På lengre sikt er det ønskelig å utvikle en felles forståelse i sektoren for hva minimumskravene for akkreditering av studietilbud på de ulike nivåene er.

Betegnelsen studietilbud omfatter både studieprogram som fører frem til grad og kortere studier som årsheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv og ikke er en del av et studieprogram.

Annet ledd: Institusjon som gir akkrediterte studietilbud, men som ikke har institusjonsakkreditering som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet, må søke NOKUT om akkreditering av alle nye studietilbud (fag, emner, kunnskapsområder), uansett studietilbudets nivå.

Tredje ledd: Dette gjelder for institusjoner som ikke har akkrediterte studietilbud. Først når NOKUT har gitt akkreditering av et studietilbud ved en slik institusjon, er institusjonen omfattet av universitets- og høyskoleloven og kan rettmessig benytte betegnelsen høyskole. Det vises her til uhl § 7-2 annet ledd, som fastsetter at betegnelsen høyskole bare kan benyttes av institusjoner som er akkreditert som høyskole eller som har ett eller flere akkrediterte studietilbud etter denne lov, jf. også uhl § 1-2 første ledd.

Fjerde ledd: Eventuelle forskrifter fastsatt av departementet skal i henhold til universitets- og høyskoleloven § 3-2 første ledd, legges til grunn for akkrediteringen. Loven åpner blant annet for at departementet kan fastsette forskrift om et nasjonalt rammeverk for kvalifikasjoner, for grader og yrkesutdanninger og om institusjonenes adgang til å gi grader og yrkesutdanninger i samarbeid med andre institusjoner («joint degrees»/fellesgrader), dessuten forskrift om krav til høyere grad og om omfang til selvstendig arbeid i slik grad. Bestemmelser om fellesgrader finnes i denne forskrift, jf. kapittel 4. Bestemmelser om et nasjonalt rammeverk for kvalifikasjoner ble fastsatt av departementet 20. mars 2009.

Også eventuelle rammeplaner fastsatt av departementet og andre relevante lover og forskrifter skal legges til grunn for akkrediteringen, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-2 annet ledd.

Femte ledd: Bestemmelsen gir NOKUT myndighet til å fastsette kriterier som skal legges til grunn for akkreditering av studietilbud. Kriteriene for akkreditering av studietilbud skal omfatte både «tradisjonell», stedbunden utdanning ved institusjonens hovedsete og studiested, og ulike former for fleksible studier, fjernundervisning og utdanning som tilbys andre steder (desentraliserte studier) og utdanninger som tilbys i samarbeid med eksterne aktører som ikke har egen akkreditering. Det gjelder samme standard for likeverdige studietilbud uavhengig av undervisningssted og hvordan undervisningsopplegg er organisert. Dette vil si at alle studier, også desentraliserte, må underlegges samme vurdering, men det innebærer ikke at et desentralisert studiested vurderes som en separat enhet uavhengig av hovedsetet. Det forutsettes at NOKUT vurderer spesielt hvilke krav som skal stilles til ulike studieformer og studieorganisering.

Sjette ledd: Tidligere skulle vesentlige endringer i studier som er akkreditert av NOKUT, forelegges NOKUT. Etter bestemmelsens sjette ledd avgjør NOKUT hvilke endringer som skal forelegges NOKUT. Her må det også tas hensyn til at flere mindre endringer over tid kan bli relativt omfattende. For øvrig kan NOKUT på fritt grunnlag iverksette tilsyn med akkrediterte studietilbud, det vil si studietilbud akkreditert av NOKUT og studietilbud institusjonen selv har akkreditert på egen fullmakt, jf. § 3-9.

[Merknader til § 3-2 Akkreditering av mastergradsstudier](#)

Bestemmelsen er ny og inneholder krav til akkreditering av mastergradsstudier.

Første ledd: I tråd med Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren* skal studietilbudet ha tilstrekkelig faglig bredde og må ivareta

behovet for tverrfaglighet. Det skal komme tydelig frem hvilke fag, disipliner og kunnskapsområder studiet omfatter, og dermed også hva studiet ikke omfatter. Denne informasjonen vil bidra til å definere og avgrense studietilbudet samtidig som profil og mulige spesialiseringer vil synliggjøre bredden. I Meld. St. 13 (2011–2012) *Utdanning for velferd*, punkt 9.6, beskrives satsningen på studietilbud som utdanner spesialister innenfor mer snevre fagområder. Både brede mastergradsstudier, tverrfaglige studietilbud og spesialistutdanninger skal være forankret i brede og solide fagmiljø. Ved søknader om akkreditering vurderer NOKUT i hvert enkelt tilfelle hva som kan anses for å være tilstrekkelig faglig bredde i et mastergradsstudium. Institusjoner med fullmakt til selv å akkreditere studietilbud vurderer hva som anses å være tilstrekkelig bredde i et mastergradsstudium. Institusjonene må påse at vurderingene er i samsvar med krav og kriterier fastsatt i lov og forskrift. Institusjonene bør anlegge en praksis som er i samsvar med den praksis NOKUT etablerer.

Annet og tredje ledd: Samfunnet har store forventninger til høyere utdanning, både når det gjelder organisering, innhold og relevans. Fagmiljøer av høy kvalitet kjennetegnes ved at de er solide og driver aktiv forsknings- og utviklingsproduksjon, og har bredde i kompetansen. De ansatte i et fagmiljø skal ha relevant kompetanse som dekker de fag og emner som studietilbudet består av. Med et fagmiljø menes personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet. Presiseringen er ment å inkludere personer med ulike typer bidrag inn i studietilbudet, for eksempel undervisning, veiledning og annen tilrettelegging for læring, laboratoriearbeid, relevant forskning og utviklingsarbeid, kompetanse fra praksisfeltet, praktisk undervisning, innovasjon og kontakt med arbeids- og næringsliv. Fagmiljøet til det enkelte mastergradsstudium skal være bredt og satt sammen av ansatte med relevant kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid i alle deler av studietilbudet. Også smalere utdanninger, herunder spesialistutdanninger, skal etableres i brede fagmiljøer. Fagmiljøene skal blant annet bestå av personer med førstestillingskompetanse og toppkompetanse, herunder førstelektor, førsteamanuensis, dosent, professor. Fagmiljøet skal bestå av et tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse. En slik innretning av fagmiljøet innebærer en forsterkning og skjerpning av kravene sammenliknet med tidligere forskrift, samtidig som de åpner for fleksibilitet i sammensetning av fagmiljøet. Hva som vurderes som tilstrekkelig og relevant kompetanse varierer mellom ulike studietilbud. NOKUT kan fastsette kompetansekrav til ulike typer utdanninger.

I tillegg må fagmiljøet dokumentere resultater fra forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid på høyt nivå. Videre må fagmiljøet dokumentere resultater fra samarbeid med universiteter, høyskoler eller andre relevante fagmiljøer, nasjonalt og internasjonalt. NOKUT gir forskrift om utfyllende krav til fagmiljøet og relevansen av miljøets dets resultater fra forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

[Merknader til § 3-3 Akkreditering av doktorgradsstudier](#)

Paragrafen er ny og inneholder krav til akkreditering av doktorgradsstudier.

Departementet har lagt kapittel 4.3 i Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren* ved utarbeidelse av krav til akkreditering av doktorgradsstudier.

Første ledd: Bestemmelsen skal sikre at doktorgradsstudiene er forankret i solide fagmiljøer med høy utdannings- og forskningskvalitet som har ansvar for å drive doktorgradsutdanningen.

Annet ledd: Bestemmelsen skal sikre bredde og sammenheng i doktorgradsstudiet, og hindre at det etableres egne doktorgradsstudier innenfor smale spesialiseringer.

Tredje ledd: Med fagmiljø menes ansatte ved institusjonene som langsiktig kan gi regelmessig og direkte bidrag til utvikling, organisering og gjennomføring av studiet. For fellesgrader består doktorgradsstudiets fagmiljø av ansatte i de tilknyttede fagmiljøene på de samarbeidende institusjonene.

Fjerde ledd: Kravet om bredde i fagmiljøets kompetanse tar sikte på at doktorgradskandidatene til sammen skal kunne spesialisere seg innenfor hele bredden til området for doktorgradsstudiet, og ikke kun i en smal del av fagfeltet der alle må spesialisere seg i det samme. Breddekravet skal også sikre at fagutviklingen kan skje i skjæringsflaten mellom flere spesialiseringer.

Femte ledd: Fagmiljøet skal bestå av et tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse som dekker fag og emner og den veiledningen det er behov for i doktorgradsstudiet. Institusjonen skal legge til rette for høy og særlig relevant kompetanse. Et doktorgradsstudium er en forskerutdanning. For å kunne veilede doktorgradskandidatene må fagmiljøet ha ansatte med forskningskompetanse innenfor hele bredden av studiet. Ansatte med relevant kompetanse som ikke har doktorgrad, kan også bidra i doktorgradsstudiet, for eksempel i kurs og rådgivning i tema av praktisk eller teknisk art. Hva som vurderes som tilstrekkelig og relevant kompetanse, varierer mellom ulike doktorgradsstudier. En slik innretning av fagmiljøet innebærer en forsterkning og skjerping av kravene sammenliknet med tidligere forskrift. Kvalitative kriterier for vurdering av fagmiljø skal gi en mer helhetlig vurdering av de faglig kvalifikasjonene hos de ansatte og den totale kompetansen i fagmiljøet.

Sjette ledd: Ordet "doktorgradskandidater" er endret til "stipendiater" for å skjerpe kravene til oppstart og drift av et doktorgradsstudium. I ordet stipendiat ligger det et krav om at vedkommende er ansatt i en stipendiatstilling. For å sikre et godt læringsmiljø skal minst halvparten av minstekravet, dvs. åtte stipendiater, ha hovedarbeidsplass ved gradsgivende institusjon. Opptatte på nærings-ph.d.- og offentlig sektor-ph.d.-ordningene kan inngå ved beregningen av om kravet på 15 stipendiater er oppfylt. Institusjonene har selvsagt full anledning til å ta opp langt flere doktorgradskandidater til et studium enn dette minstekravet, herunder kandidater eller stipendiater som har arbeidssted ved andre institusjoner.

Sjuende ledd: Samisk høyskole må kunne sikre at høyskolen har et rimelig og stabilt antall stipendiater og at disse får et godt faglig miljø. Det legges vekt på at et lavere antall stipendiater enn ved andre institusjoner aktivt må kompenseres ved at høyskolen inngår avtaler med andre institusjoner som gir doktorgradsutdanning innen samisk språk og kultur. Videre må det legges opp til mobilitet mellom institusjonene og at det stilles krav om at stipendiatene oppholder seg ved andre institusjoner en del av utdanningsløpet. Det er viktig at avhandlingen får et bredere nedslagsfelt enn det samisktalende språksamfunn, og høyskolen må derfor legge særskilt vekt på at avhandlinger som skrives på samisk, må ha sammendrag på et annet språk.

Merknader til § 3-4 Akkreditering av stipendiatprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid

Departementet har i Ot.prp.nr.79 (2003-2004) lagt til grunn at stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid ved kunsthøgskolene kan vurderes på linje med doktorgradsutdanninger ved andre institusjoner, jf. Ot.prp.nr.79 (2003-2004), kapittel 4.3.4. I forlengelsen er det lagt til grunn at kunstnerisk utviklingsarbeid skal kunne sidestilles med forskningsaktivitet og forskerutdanning når det gjelder institusjonsakkreditering som vitenskapelig høyskole, jf. Ot.prp.nr.79 (2003-2004), kapittel 3.2.4. De institusjonene som deltar i stipendprogrammet, skal dermed kunne søke om å få de samme faglige fullmaktene på mastergradsnivå som institusjoner med doktorgradsutdanning. Stortinget har gitt sin tilslutning til dette, jf. Innst.O.nr.48 (2004-2005).

Det eksisterende felles stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid er institusjonsovergrepene og altså ikke faglig og administrativt forankret ved bestemte institusjoner. Stipendprogrammet er i dag åpent for deltakelse fra flere institusjoner, ikke bare kunsthøgskolene. Bestemmelsen om at institusjonene kan søke om akkreditering, er derfor ikke avgrenset til bare å gjelde de to nevnte institusjonene, men gjelder generelt.

Tredje ledd: I tredje ledd vises det til at kravene i § 3-3 om akkreditering av doktorgradsstudier, gjelder tilsvarende. For akkreditering av stipendiatprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid må ordet forskning i § 3-3 første til sjettede ledd i denne sammenheng leses som kunstnerisk utviklingsarbeid.

Merknader til § 3-5 Akkreditering av institusjon

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-2 og deler av § 3-3 med enkelte justeringer og en tilføyelse av kravet om helhetlig vurdering.

Tredje ledd: Viktige elementer ved institusjonenes organisering og infrastruktur som skal være oppfylt er bl.a. at institusjonene skal ha et tilfredsstillende bibliotek, tilfredsstillende forelesningssaler, utstyr, leseplasser, grupperom osv. I Ot.prp.nr.79 (2003-2004) vises det til at mange høyskoler har store forskningsbibliotek som gir viktige bidrag i det nasjonale biblioteksamarbeidet, jf. kapittel 3.5.4. Det er ikke lagt til grunn at det skal oppstilles et ansvar for den enkelte institusjoner for å bygge opp, drive og vedlikeholde forskningsbibliotek, men departementet kan gi enkelte institusjoner et særskilt nasjonalt ansvar på dette området, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-4 tredje ledd

Fjerde ledd: Når institusjonen tilfredsstillende alle relevante lov- og forskriftskrav, gjennomføres en helhetlig vurdering av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære de fullmakter institusjonsakkrediteringen gir. NOKUT bør i forbindelse med den helhetlige vurderingen bidra med faglige råd for videreutvikling av institusjonens kvalitetsarbeid. En slik rolle vil gjøre NOKUT til en mer effektiv pådriver for kvalitet i sektoren og gi bedre styringsinformasjon for institusjonene.

Femte ledd: Etter universitets- og høyskoleloven § 1-2 annet ledd avgjør Kongen hvilken kategori den enkelte institusjon tilhører på grunnlag av faglig vurdering fra NOKUT. NOKUTs vedtak om akkreditering skal derfor oversendes departementet, som forbereder saken for Kongen. Departementet foretar en samlet vurdering av søknaden der blant annet institusjonens finansielle situasjon og faglige

og strategiske planer kan inngå. Søknaden vil også bli sett i sammenheng med studietilbud ved andre institusjoner og institusjonsstrukturen i høyere utdanning.

Merknader til § 3-6 Akkreditering som høyskole

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og deler av § 3-3 første ledd med enkelte justeringer. Kravet i tredje ledd er skjerpet.

Tredje ledd stiller krav om at institusjonen skal ha akkreditering for minst ett studietilbud som gir rett til å tildele bachelorgrad alene, og ha uteksaminert lavere grads kandidater i minst tre år. Dette betyr at institusjonen tidligst kan søke akkreditering som høyskole seks år etter at den satte i gang sitt første bachelorgradsstudium.

Merknader til § 3-7 Akkreditering som vitenskapelig høyskole

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og deler av § 3-3 annet ledd med enkelte justeringer.

Første ledd: En vitenskapelig høyskole skal ha en tydelig faglig profil og stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet. Et høyt internasjonalt nivå rommer ulike kvalitetsaspekter knyttet til institusjonens profil og faglige virksomhet. NOKUT gir forskrift med utfyllende bestemmelser som utdyper hva høy internasjonal kvalitet innebærer.

Tredje ledd: En vitenskapelig høyskole skal være spesialisert, og tilbyr normalt et doktorgradsstudium eller tilsvarende stipendiatprogram. Institusjonen kan tilby to eller flere doktorgradsutdanninger eller tilsvarende stipendiatprogram, der disse studietilbudene er komplementære. Kravet om komplementaritet anses oppfylt dersom doktorgradsstudiene gjensidig utfyller og forsterker hverandre.

Tyngden av virksomheten skal være innen utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal foregå innenfor fagområdet for doktorgraden eller eventuelt doktorgradene eller tilsvarende stipendiatprogram.

Fjerde ledd: Studietilbudene som legges til grunn for institusjonsakkrediteringen, skal være innenfor doktorgradsstudiets faglige område, og dekke en vesentlig del av institusjonens studietilbud, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Doktorgradsstudiet og tilsvarende stipendiatprogram skal være bredt og dekke bredden av studietilbud med ulike faglige spesialiseringer. En vitenskapelig høyskole kan tilby studietilbud utenfor området for doktorgraden eller tilsvarende stipendiatprogram, men denne utdanningen må være en mindre del av institusjonens faglige virksomhet.

Femte ledd: Se merknaden til § 3-3 sjette ledd om endringen av ordet "doktorgradskandidat" til ordet "stipendiat". Institusjonen må på søknadstidspunktet for akkreditering som vitenskapelig høyskole dokumentere at den allerede oppfyller kravet om opptak av minimum 15 stipendiater på doktorgradsstudiet eller stipendiatprogrammet over tid. For å dokumentere at institusjonen har stabil doktorgradsutdanning må den i tillegg dokumentere at den har uteksaminert minst fem kandidater fra

doktorgradsstudiet eller stipendiatprogrammet over en treårsperiode. For overgangsperioden frem til 31. desember 2018 er det fastsatt egne regler for beregning av om kravet er oppfylt, se overgangsbestemmelsen i § 8-1 fjerde ledd.

Sjette ledd: Et krav til antall akkrediterte studietilbud på høyere grads nivå er ikke spesifisert fordi antallet er av underordnet betydning. Mastergradsstudiene som tilbys skal dekke hele den faglige bredden innenfor institusjonens doktorgrad. Videre skal en vitenskapelig høyskole ha uteksaminert kandidater på lavere og høyere grads nivå fra alle studietilbud innenfor doktorgradsstudiet eller tilsvarende stipendiatprogramms faglige område.

Merknad til § 3-8 Akkreditering som universitet

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og deler av § 3-3 tredje ledd med enkelte justeringer.

Annet ledd: Et universitet skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet. Et høyt internasjonalt nivå rommer ulike kvalitetsaspekter knyttet til institusjonens profil og faglige virksomhet. NOKUT gir forskrift med utfyllende bestemmelser som utdyper hva høy internasjonal kvalitet er.

Tredje og fjerde ledd: De fire doktorgradsstudiene som grunnlag for akkreditering som universitet skal dekke en vesentlig del av institusjonens faglige virksomhet, og ikke kun omfatte mindre deler. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil.

Femte ledd: Se merknaden til § 3-3 sjette ledd om endringen av ordet "doktorgradskandidat" til ordet "stipendiat". Institusjonen må på søknadstidspunktet for akkreditering som universitet dokumentere at den allerede oppfyller kravet om opptak av minimum 15 doktorgradsstudenter per program over tid. For å dokumentere at institusjonen har stabil doktorgradsutdanning må institusjonen dokumentere at minimum to av de fire doktorgradsstudiene i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander eller tilsvarende fra stipendiatprogrammet per år over en treårsperiode. For overgangsperioden frem til 31. desember 2018 er det fastsatt egne regler for beregning av om kravet er oppfylt, se overgangsbestemmelsen i § 8-1 fjerde ledd.

Sjette ledd: Departementet vektlegger i denne sammenhengen betydningen av at institusjonene videreutvikler egen profil og at doktorgradsstudiene reflekterer profilen. Utdanningene på lavere og høyere grads nivå skal dekke hele bredden i doktorgradsområdene og være innenfor institusjonens faglige profil.

Merknader til § 3-9 Revidering av akkrediterte studietilbud

Bestemmelsen er en videreføring av tidligere opphevet forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning med enkelte justeringer.

Første ledd: NOKUT kan revidere studietilbud akkreditert av NOKUT eller studietilbud som institusjonen har opprettet etter faglig fullmakt. Revidering av akkreditering kan være tematisk, eller knyttet til et fag eller studietilbud. En revidering av en akkreditering gjennomføres av eksterne faglige sakkyndige oppnevnt av NOKUT, jf. § 1-7 først ledd. NOKUTs virkemidler må ses i sammenheng En revidering, hvor ytterste konsekvens er at institusjonen mister retten til å tilby et studietilbud er det

mest inngripende virkemiddelet NOKUT har. Etter bestemmelsen kan NOKUT «på fritt grunnlag igangsette» revidering av akkrediterte studier, noe som innebærer at NOKUT når som helst kan sette i gang en revideringsprosess. Likevel bør NOKUT i praksis vurdere å ta i bruk mindre inngripende virkemidler før en eventuell revidering settes i gang. Eksempler på slike virkemidler kan være at NOKUT utreder og vurderer situasjonen nærmere, ber institusjonene om en nærmere redegjørelse, går i dialog med institusjonen for å finne egnede tiltak for å rette opp i mangelfulle forhold mv. En full revideringsprosess vil være aktuell dersom kvalitetssvikten ikke blir utbedret ved bruk av andre virkemidler, jf. forskriftens § 1-6 om NOKUTs virkemidler. Ved revidering kan NOKUT legge til grunn de kriteriene som lå til grunn for akkrediteringen, selv om dette ikke lenger eksplisitt fremgår av bestemmelsen. Dersom NOKUT utarbeider nye eller endrer kriterier, må institusjonen i løpet av en overgangsperiode tilpasse seg de nye kriteriene og standardene. Det legges til grunn at NOKUT og departementet utarbeider overgangsordninger, slik at institusjonene gis en rimelig frist til å tilpasse seg nye kriterier og standarder.

Annet ledd: NOKUT vurderer i det enkelte tilfellet hva som er en rimelig frist for å sette i verk tiltak. I denne vurderingen bør NOKUT se hen til arten av mangelen eller kvalitetssvikten, hva slags tiltak som er hensiktsmessig å sette inn samt innenfor hvilket tidsrom det er rimelig at institusjonen skal kunne sette inn tiltak.

Tredje ledd: Konsekvensen av et vedtak fra NOKUT om at et studium ikke lenger tilfredsstiller kravene til akkreditering, er at institusjonens eksamensrett for studiet opphører. I dette ligger det også, som etter tidligere bestemmelse, at institusjonen ikke kan ta opp flere studenter til studiet. NOKUT kan trekke tilbake akkrediteringen for deler av et doktorgradsstudium eller et kunstnerisk stipendiatprogram. Doktorgradsstudiene er ulikt organisert ved institusjonene. Noen er brede og omfatter hele institusjonens virksomhet, mens andre er smale og dekker kun en mindre del av virksomheten. NOKUT må være i dialog med den enkelte institusjon om avgrensning av tilsynsobjektet, ta høyde for ulik organisering og tverrfaglighet og tilbørlig hensyn til omfanget av de mangler som eventuelt avdekkes. Det må være sammenheng mellom manglene som avdekkes ved tilsynet og reaksjonen NOKUT fastsetter. NOKUT må i det enkelte tilfellet vurdere om doktorgradsstudiet har en slik bredde at det kan være aktuelt å trekke tilbake akkrediteringen for hele studietilbudet eller bare for deler av et studietilbud.

For å kunne tilby det samme studiet igjen, må institusjonen søke NOKUT om akkreditering. Dette gjelder for samtlige institusjoner, også de som har myndighet til selv å opprette det aktuelle studietilbudet. Hvis NOKUT trekker tilbake akkrediteringen av et studium, må institusjonen sette inn de nødvendige tiltak dersom studietilbudet igjen skal bli akkreditert.

[Merknader til § 3-10 Revidering av akkrediterte institusjoner](#)

Bestemmelsen er en videreføring av opphevet forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter universitets- og høyskoleloven § 3-5.

Revidering av institusjonsakkreditering er å anse som ett av NOKUTs mest inngripende virkemiddel og må ses i sammenheng med NOKUTs brede spekter av virkemidler, jf. forskriften § 1-7. Se forøvrig merknader til § 3-9 vedrørende NOKUTs bruk av virkemidler og hvilke kriterier som skal legges til grunn for revidering av akkreditering.

Annet ledd: NOKUT må i hvert enkelt tilfelle vurdere hva som vil være «en rimelig frist». I vurderingen bør NOKUT se hen til arten av mangelen eller kvalitetssvikten, hva slags tiltak som er hensiktsmessig å sette inn, samt innenfor hvilket tidsrom det er rimelig at institusjonen skal kunne sette inn tiltak.

Tredje ledd: NOKUTs vedtak om å trekke tilbake akkrediteringen skal oversendes departementet. Etter universitets- og høyskoleloven § 1-2 annet ledd avgjør Kongen, på grunnlag av en faglig vurdering fra NOKUT, hvilken kategori den enkelte institusjon tilhører. NOKUTs vedtak om at en institusjon ikke lenger oppfyller kravene til akkreditering i en gitt kategori, skal derfor oversendes departementet for videre oppfølging.

Merknad til § 3-11 Søknad om akkreditering

Første ledd: Bestemmelsen er en videreføring med visse justeringer av tidligere forskrift § 3-6. Annet punktum gir NOKUT hjemmel til både å fastsette søknadsfrist for akkreditering av institusjoner og av studietilbud. Hensikten med bestemmelsen er å effektivisere saksbehandlingen hos NOKUT. NOKUT skal normalt behandle alle innkomne søknader innen datoen for neste søknadsfrist.

Annet ledd: Dette er en justert videreføring av tidligere forskrift § 3-6 annet ledd. Bestemmelsen gir NOKUT myndighet til å fastsette "karantene", slik at søknader om akkreditering ikke kan fremmes før etter en tidsperiode på inntil 2 år. Ordet "tilsvarende" er tatt ut. Endringen innebærer at NOKUTs adgang til å bruke karantene utvides, ved at det ikke bare er søknader om akkreditering av lignende studier som kan omfattes av et vedtak om karantene. NOKUT kan bruke karantene både i etterkant av sakkyndig vurdering og i forbindelse med at NOKUTs administrasjon har vurdert at klare og utvetydelige krav, kvantitative krav og grunnleggende forutsetninger ikke er oppfylt, jf. § 1-7 første ledd bokstav b).

NOKUT skal i tråd med god forvaltningsskikk veilede institusjonene i arbeidet med utforming av søknader. Karantene for søknad om «førstegangsakkreditering» vil typisk være aktuelt der institusjonen må ha tid til å sette inn de nødvendige tiltak dersom studiet igjen skal bli akkreditert. Det er i denne sammenhengen viktig å unngå at den videre utviklingen av det aktuelle studiet blir preget av hastverk og manglende kvalitetssikring ved institusjonen. Det vil ikke være tilstrekkelig å endre enkelte små elementer ved studiet, navn eller lignende for at dette skal fremstå som et nytt studium, og så kreve ny behandling av NOKUT. NOKUT må foreta en helhetsvurdering av spørsmålet om det er behov for karantene. Her vil spørsmålet om det dreier seg om en søknad om «førstegangsakkreditering» eller akkreditering etter revidering stå sentralt.

Merknad til § 5-1 Godkjenning av utdanningstilbud etter lov om fagskoleutdanning

Det er et krav etter fagskoleloven at utdanningstilbudene skal bygge på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. NOKUT, eventuelt godkjent tilbyder, skal vurdere fagskoleutdanningene med sikte på om de ligger på et nivå over videregående opplæring. At et utdanningstilbud bygger på videregående opplæring vil ikke si at samtlige fag utdanningstilbudet består av, må ligge over høyeste nivå i faget i videregående opplæring. Fag i utdanningstilbud som er en påbygning på tilsvarende fag fra de studieretningene/utdanningsprogram i videregående opplæring som kreves for opptak, skal imidlertid bygge på disse fagene og ligge på et høyere nivå. Utdanninger i fag/fagområde som på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, skal på fagskolenivå bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse.

Fagskoleutdanninger som ikke bygger på, eller er en videreføring av, studieretning/ utdanningsprogram i videregående opplæring (utdanninger innen fagområder som ikke er i videregående opplæring) skal i sitt opplegg og gjennomføring bygge på den generelle kompetanse, og modenheten disse studentene har fra videregående opplæring.

En fagskoleutdanning skal ha et omfang som tilsvarer minimum et halvt studieår og maksimum to studieår. Et studieår har et omfang tilsvarende et normalt arbeidsår. Det er ikke krav om at fagskoleutdanninger skal være organisert i semestre. Omfanget av fagskoleutdanninger skal beregnes i heltid, enten de tilbys som heltids- eller deltidsutdanninger, stedbaserte eller som fjernundervisning (over nett eller på annen måte) eller i moduler/enheter. Tilbud av kortere varighet enn et halvt studieår eller lengre enn to studieår, godkjennes ikke. I fagskoleutdanninger kan det brukes ulike undervisningsmetoder. Metodene må være tilpasset målet for den aktuelle utdanningen.

Første ledd: Bestemmelsen gir NOKUT ansvar for den faglige vurderingen, inkludert fastsetting av metode for godkjenning av fagskoleutdanningstilbud. NOKUT skal sette krav til hvordan den sakkyndige vurderingen og godkjenningen skal gjennomføres, herunder mal for utforming av innstilling fra de sakkyndige. Tilbydere vil kunne påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT forutsettes å holde seg oppdatert med utviklingen av de internasjonale standardene/avtalene og tilpasse de norske standardene til internasjonale krav som er rettslig forpliktende for Norge, jf. fjerde ledd.

NOKUT bestemmer i forskrift hvilke endringer i allerede godkjente tilbud som er så vesentlige at fagskolen må sende inn ny søknad. Kravet om at det må sendes ny søknad til NOKUT ved etablering av godkjente studietilbud på nye steder, er opphevet. Dette vil gi en større fleksibilitet for fagskolene til å tilby samme utdanning på ulike steder, uten å måtte søke NOKUT om dette.

Godkjenning i henhold til sertifikatkravene ligger til den statlige godkjennende myndighet. Samarbeidsavtale kan inngås mellom NOKUT og sertifiseringsgivende myndighet.

Sjuende ledd: Bestemmelsen tar sikte på å hindre misbruk av NOKUTs ressurser. Hensikten med endringen "eller i det vesentlige den samme" utdanningen er å forhindre at en tilbyder kan søke på nytt om samme eller lignende utdanning i karanteneperioden ved for eksempel å bytte navn på utdanningen eller foreta andre mindre justeringer i søknaden. Endringen innebærer at NOKUT har mulighet til å nekte å behandle en søknad fra samme tilbyder som tidligere har fått avslått søknad om godkjenning av en utdanning, dersom søknaden kun inneholder mindre endringer. Tilbydere som søker godkjenning for utdanninger som klart ikke kvalifiserer for godkjenning, kan gis karantene på inntil to år før ny søknad om godkjenning av den samme eller i det vesentlige samme utdanningen fra tilbyderen fremmes til NOKUT.

[Merknad til § 5-2 Godkjenning av tilbydere](#)

Første ledd: Søkeren beskriver og definerer selv det fagområdet det søkes godkjenning for. Variasjonen i fagskolesektoren tilsier det kan være hensiktsmessig å ha graderte fullmakter. NOKUT fastsetter standarder og utvikler kriterier for godkjenning av tilbydere. Herunder ligger også muligheten for graderte godkjenninger. En slik gradering må være basert på den sakkyndige vurderingen.

Dersom en allerede godkjent tilbyder eller det fagområdet eller fagområdene tilbyderen er godkjent for, har undergått vesentlige endringer (jf. denne forskrift § 5-1 første ledd), må fullmaktene godkjennes på nytt.

Dersom NOKUT i den initierende søknadsbehandlingen konstaterer at ett eller flere av vilkårene ikke er oppfylt, kan NOKUT avvise en videre behandling av søknaden.

Annet ledd: En godkjent tilbyder må være stabil og kunne vise til erfaring med fagskoleutdanning. Kravet til tilfredsstillende kvalitetssikringssystem, jf. § 5-3, bør normalt være strengere for en godkjent tilbyder enn eksempelvis for en fagskole med godkjenning for kun ett utdanningstilbud. NOKUT vil kunne vurdere behovet for å fastsette særskilte krav til interne kvalitetssikringssystem ved godkjenning av tilbyder.

Tredje ledd: En del fagområder innen fagskolefeltet har ikke direkte paralleller i høyere utdanning. Fagskoleutdanningen skal være fleksibel i forhold til arbeidslivets skiftende behov. Dette innebærer at tilbydere raskt skal kunne tilby utdanninger innenfor nye felt. Det stilles derfor ikke noen formelle krav til hva som er et minimumskrav til relevant kompetanse for undervisningspersonalet. Relevant kompetanse kan være realkompetanse. Hva som er relevant kompetanse hos undervisningspersonalet, er en faglig vurdering som NOKUT må foreta.

Fjerde ledd: NOKUT kan stille krav til utforming av søknader og krav til dokumentasjon av styringsordning mv. NOKUT fastsetter også eventuelle utfyllende vilkår for godkjenning av tilbyder.

Sjette ledd: I tilfeller der en tilbyder har fått avslag på søknad om godkjenning som tilbyder, kan NOKUT bestemme at en ny søknad om godkjenning først kan fremmes etter en nærmere angitt tidsperiode. To år er den maksimale karantenetid som kan fastsettes. NOKUT må klargjøre om dette gjelder generelt eller innenfor bestemte fagområder. NOKUT må også klargjøre lengden på karantenetiden.

[Merknad til § 5-3 Kvalitetssikring](#)

Første ledd: Sviktende kvalitet kan begrunnes i at utdanningen ikke i tilstrekkelig grad er yrkesrettet. Rutiner for å vurdere yrkesrelevans må derfor inngå i kvalitetssikringssystemet.

Annet ledd: NOKUT kan stille krav om selvevaluering og institusjonens oppfølging av evalueringer, dokumentasjon av institusjonens arbeid med læringsmiljøet, samt rutiner for kvalitetssikring av nye utdanningstilbud.

NOKUT kan bestemme at en høyere utdanningsinstitusjon som har et godkjent kvalitetssikringssystem, har et tilfredsstillende system også for fagskoleutdanning, gitt at yrkesrelevans inngår i systemet.

Fjerde ledd: Dersom NOKUT fatter vedtak om at systemet for kvalitetssikring ikke er tilfredsstillende hos tilbyder som gir godkjent fagskoleutdanning, kan NOKUT frata tilbyderen retten til å søke om godkjenning av nye utdanninger.

Femte ledd: Dersom NOKUT fatter vedtak om at systemet for kvalitetssikring ikke er tilfredsstillende hos en godkjent tilbyder, kan NOKUT trekke tilbake tilbyderens myndighet til å etablere nye fagskoleutdanninger etter fagskoleloven § 2 annet ledd.

En følge av manglende system for kvalitetssikring, herunder at kvalitetssikringssystemet ikke er tilfredsstillende, er at NOKUT vurderer revidering av godkjenning, jf. denne forskrift § 5-4 og § 5-5.

Merknad til § 5-4 Revidering av godkjenning av utdanningstilbud

Første ledd: Bestemmelsen gir NOKUT ansvaret for det revideringsfaglige opplegget, herunder hvordan revideringen skal gjennomføres og mal for dokumenter som inngår i revideringen.

Annet ledd: Endringen innebærer at det også henvises til kriteriene NOKUT har fastsatt for det interne kvalitetssikringssystemet med hjemmel i § 5-3.

Tredje ledd: Revideringsordningen skal være fleksibel. Derfor er det i tredje ledd eksplisitt åpnet for at NOKUT ikke alltid må bruke sakkyndige. Ulike sider i et sett av standarder og kriterier for revisjon kan behandles på ulike nivå. NOKUT kan revidere hele eller deler av forholdene rundt en fagskoleutdanning. NOKUT behøver ikke å gå via en sakkyndig komité i ethvert tilfelle, når en tilbyder er gjenstand for revisjon. For eksempel kan det være fastsatt objektive vilkår for godkjenning som ikke er overholdt av en institusjon, som for eksempel krav til regelverk og administrasjon. I enkelte slike tilfeller vil det kunne være åpenbart unødvendig med en egen sakkyndig komité til å forestå slike sider ved en revidering. NOKUT kan også, i tilfeller der det oppdages mangler eller det oppstår tvil om en institusjon oppfylder vilkårene for godkjenning, enten anmode institusjonen om å rette opp forholdene eller be om en nærmere redegjørelse fra institusjonen. Dersom en institusjon ikke kan redegjøre tilfredsstillende for situasjonen eller det er tvil om etterlevelse av godkjenningsvilkårene, kan det vurderes å sette ned en sakkyndig komité.

Femte ledd: Bestemmelsen gir tilbyderne en frist på inntil 6 måneder til å rette opp vesentlige mangler før vedtak oversendes departementet. NOKUT vurderer i hvert tilfelle hvilken frist som er rimelig for å få rettet opp de påpekte mangler. Varigheten av utdanningstilbudet vil ha betydning for denne vurderingen. NOKUT må i den enkelte sak selv vurdere hvorvidt det er behov for at de sakkyndige på ny skal vurdere kvaliteten på utdanningstilbudet jf. fagskoleloven § 2 tredje ledd.

Hvis en utdanning ikke er godkjent, skal NOKUT ifølge sjette ledd følge opp med tilbaketrekking av rettigheter gitt med hjemmel i fagskoleloven § 2. Departementet kan også følge opp ved å stanse eventuelle offentlige tilskudd i henhold til fagskoleloven § 8.

Sjette ledd: Nye studenter vil ikke kunne få støtte fra Statens lånekasse for utdanning, siden det forutsetter at utdanningen er godkjent.

Sjuende ledd: For å sikre at studentene ved et utdanningstilbud som ikke lenger er godkjent, skal få fullført utdanningen, skal det inngås en avtale med en annen tilbyder som kan overta det faglige ansvaret for disse studentene. Alternativt kan det, dersom dette godkjennes av NOKUT, iverksettes særskilte tiltak som gjør at institusjonen likevel kan ha ansvar for å avholde eksamen for de berørte studentene, jf. sjuende ledd.

Merknad til § 5-5 Revidering av godkjent tilbyder

Det vises til merknadene til § 5-4 annet, tredje ledd og sjette ledd.

Der tilbyder har godkjenning for flere fagområder, avgjør NOKUT om tilbaketrekkingen gjelder én eller flere godkjenninger, eller tilbyderen generelt. En permanent tilbaketrekking av godkjenning som tilbyder innebærer at tilbyderen må starte prosessen på nytt, på lik linje med andre tilbydere som ønsker godkjenning, hvis tilbyderen ønsker ny godkjenning. Hvis NOKUT bestemmer at ny søknad om godkjenning først kan fremmes etter inntil 2 år (karantene), må NOKUT klargjøre om dette gjelder generelt eller innenfor bestemte fagområder. NOKUT må også klargjøre lengden på karantenen.

Merknad til § 5-6 Bortfall av godkjenning av utdanningstilbud

Første ledd: Fagskoletilbud bortfaller automatisk dersom det ved utdanningen ikke har blitt tatt opp studenter i løpet av tre år, i de tilfeller der tilbyderen ikke har samme tilbud godkjent på et annet utdanningssted eller i en annen form, som stedbasert eller fjernundervisning. Automatisk bortfall av godkjenningen gjelder også i tilfeller hvor fagskolen ikke har startet opp i løpet av tre år etter at de har fått godkjenning fra NOKUT.

Departementet mener at slike utdanningstilbud ikke vil være av slik kvalitet at tilbudet oppfyller godkjenningskriteriene. Dette har sammenheng med at fagskoletilbudene skal være yrkesrettede, og at det kan forventes at tilbyder ikke i nødvendig grad vil ha opprettholdt kontakten med yrkeslivet i løpet av tre år. I tillegg vil sannsynligvis de beste lærerne ha forlatt en fagskole som i en så lang periode ikke har hatt studenter. Et automatisk bortfall av inaktive fagskoletilbud vil sikre at studenter ikke tilbys en fagskoleutdanning som etter dagens kriterier må anses som utdatert og av dårlig kvalitet.

Annet ledd: Dersom noen starter et utdanningstilbud hvor godkjenningen er bortfalt etter denne bestemmelsen, kan dette rammes av forbudet mot misbruk av betegnelsene fagskoleutdanning og fagskole, samt villedende markedsføring etter fagskolelovens bestemmelser. Departementet kan ilegge administrativt overtredelsesgebyr ved brudd på fagskoleloven § 17 om beskyttelse av betegnelsene fagskoleutdanning og fagskole.

Merknader til § 8-1 Ikrafttredelse og overgangsregler

Annet ledd: Eksisterende universitet og høyskoler skal oppfylle de nye standardene og kriteriene for institusjonsakkreditering innen utgangen av 2018. Innen utgangen av 2018 må utdanningsinstitusjonene omstille seg slik at for eksempel kravene til uteksaminering av doktorgradskandidater er oppfylt, virksomheten er av høy internasjonal kvalitet, at doktorgradsstudiene er komplementære for vitenskapelige høyskoler og at doktorgradsstudiene er innenfor minst fire fagområder som dekker universitetsprofil.

Den samme overgangsperioden gjelder for tilpassing av eksisterende mastergradsstudier og doktorgradsstudier. Innen utgangen av 2018 må utdanningsinstitusjonene ha gjennomgått porteføljen av studietilbud og sikret at disse oppfyller nye standarder og kriterier for etablering av mastergradsstudier og doktorgradsstudier.

Søknad om institusjonsakkreditering og akkreditering av nye studietilbud som mottas etter tidspunktet for ikrafttredelse, skal vurderes på grunnlag av nye kriterier. Tilsvarende gjelder for etablering av nye studietilbud på grunnlag av institusjonens faglige fullmakt.

Tredje ledd: Institusjoner som har faglige fullmakter til selv å akkreditere grunnskolelærerutdanning på mastergradsnivå, kan etablere studietilbudene etter kravene i tidligere forskrift § 3-1 frem til 31. januar 2017.

Fjerde ledd: Bestemmelsen åpner for at kravet om uteksaminering av doktorgradskandidater, jf. § 3-7 femte ledd og § 3-8 femte ledd, kan fravikes ved akkreditering som vitenskapelig høyskole eller universitet. For akkreditering som universitet vil dette gjelde kravet om uteksaminering av minst fem doktorander i snitt over tre år på to av doktorgradsstudiene. For akkreditering som vitenskapelig høyskole vil dette gjelde tilsvarende for ett doktorgradsstudium. En institusjon kan få akkreditering som vitenskapelig høyskole eller universitet hvis den kan sannsynliggjøre at kravene i § 3-7 femte ledd og § 3-8 femte ledd vil være oppfylt innen 31. desember 2018. Ved beregningen av om kravet vil bli oppfylt kan institusjonens kandidater som har eller vil avlegge grad ved en annen institusjon, tas med, forutsatt at kandidatens doktorgradsarbeid er innenfor et av institusjonens doktorgradsstudier.